

ZNP poziva k odgovornosti, DNS v obrambo Zgage

Združenje novinarjev je podprlo ukrepe države ob epidemiji koronavirusa in kritizira ravnanje dela medijev in novinarjev, ki ukrepe države, da bi ustavila širjenje koronavirusa, prikazujejo kot nekakšno uvajanje politične diktature. Zapisali:

“Gre za ravnanje, ki z novinarsko etiko in profesionalnostjo nima ničesar skupnega. Novinarski kodeks namreč novinarjem nalaga, da se morajo izogibati senzacionalizmu in potvarjanju dejstev.”

Povsem obratno izjavo, ki očita nesprejemljivo ravnanje do novinarjev in medijev, denimo, do enega od avtorjev znamenite peticije 571 **Blaža Zgage**, pa je objavilo Društvo novinarjev po institutu IPI, katerega član je bil v času prve vlade **Janeza Janše** nekdanji urednik Dela, v prejšnjem sistemu pa sodelavec SDV, **Mitja Meršol**. Že takrat so iz IPI večkrat močno kritizirali vlado. Javnost je, da je Meršol delal za SDV, izvedela, ko je bil ta pozneje že poslanec PS **Zorana Jankovića**. Zgodbo o delu Meršola iz novinarskih vrst za SDV, ko je bil ta že poslanec, je objavil POPTV.

Obe izjavi novinarskih organizacij objavljam v celoti.

Se sme potvarjati?

Izjava ZNP je takšna:

“Združenju novinarjev in publicistov (ZNP) pozdravljamo napoved vlade, da bo samostojnim podjetnikom in samozaposlenim odpisala plačilo prispevkov najmanj do 31. maja ter jim zagotovila 70 odstotkov minimalne plače v višini okoli 490 evrov. Ob dejstvu, da veliko novinarjev in drugih v medijih svoje delo opravlja kot samostojni podjetniki in samozaposleni, bo omenjeni ukrep mnogim pomagal pokriti izpad dohodka in prebroditi najhujše.

Pozdravljamo tudi druge napovedane ukrepe, kot so zamrznitev plačil akontacije davka od dohodka pravnih oseb in davka od dohodka iz dejavnosti, prevzem plačila socialnih prispevkov za vse zaposlene na čakanju na delo, prevzem bolniške odsotnosti od prvega dne s strani zdravstvene blagajne ter državno kritje nadomestila zaradi varstva otrok v višini 80 odstotkov plače. Vse to so ukrepi, ki bodo tudi medijem pomagali lažje prebroditi epidemijo koronavirusa. Mediji se namreč zaradi omenjene epidemije že soočajo z upadom oglaševanja in prodaje.

Združenje novinarjev in publicistov opozarja na položaj prekarnih delavcev v medijih

Bi pa veljalo razmisliti tudi o pomoči nemajhni skupini t. i. prekarnih delavcev v medijih, ki tvorijo velik segment medijske, produkcijske in kulturne produkcije. To je namreč ena najbolj ranljivih skupin, ki pogosto ni zaznavna, kar pa ne pomeni, da ne prispeva in deluje. Pogosto na njihovem slabo plačanem in dolgotrajnem delu slonijo celotne

produkcijske hiše.

Čeprav je nevhvaležno ocenjevati delo drugih novinarskih kolegov, pa se moramo v ZNP tudi jasno distancirati od dela novinarjev, ki ukrepe države, s katerimi skuša ta ustaviti širjenje koronavirusa, prikazujejo kot nekakšno uvajanje politične diktature. Gre za ravnanje, ki z novinarsko etiko in profesionalnostjo nima ničesar skupnega. Novinarski kodeks namreč novinarjem nalaga, da se morajo izogibati senzacionalizmu in potvarjanju dejstev. Po oceni ZNP namreč trenutno nobeden od ukrepov vlade ni takšen, da bi lahko rekli, da vodi v uvajanje diktature, pač pa so po naši oceni ukrepi usmerjeni v to, da se čim prej ustavi širjenje virusa. Zdi se, da za takšnim poročanjem stojijo tudi politični interesi, saj se ga v največji meri poslužuje medij, ki je v zadnjih letih neprikrito propagiral stranko Levica in katerega večinski delež po pisanju medijev obvladujejo skriti lastniki v tujini.

Vse medije pozivamo, da v časih, ki so pred nami, odgovorno opravljamo svoje delo, da ljudem posredujemo vse potrebne in relevantne informacije, brez izkrivljanja in senzacionalizma, ter tako opravimo nalogo, ki jo moramo opraviti”

DNS: Pravica do dela brez strahu

Na precej drugačen način so se na dogajanje odzvali iz društva novinarjev Slovenije DNS, kjer so na svoji strani objavili izjavo *Mednarodnega inštituta za medije IPI*, ki poziva vlado, naj novinarjem zagotovi pravico do dela brez strahu v času krize in v katerem brani ravnanje novinarjev, ki vlado zaradi ukrepov proti krizi obtožujejo uvajanja diktature.

Mednarodni inštitut IPI je proti pritiskom na medije pozival že v času prve vlade Janeza Janše. Med člani upravnega odbora IPI pa je bil takrat nekdanji urednik časopisa Delo **Mitja Meršol** iz časov LDS. Meršol je bil v prejšnjem sistemu sodelavec tajne obveščevalne službe SDV. Znan je bil po nadimku Lingvist. Da je kot novinar v prejšnjem sistemu delal za tajno službo, kar je povsem nezdržljivo z novinarskim poklicem, je javnost izvedela, ko je novinarsko kariero že končal in po letu 2011 že postal še poslanec Pozitivne Slovenije. Svetnik v mestnem svetu za **Zorana Jankovića** je bil Meršol že prej.

V izjavi iz DNS posebej branijo enega od soavtorjev peticije 571 **Blaža Zgago**, ki je oster kritik nove vlade. Ob omenjeni peticiji 571 je bil Zgaga tudi nekoliko skrit soavtor dokumentarca Resnica o patriji, ki je bil pred volitvami leta 2008 sredstvo vplivanja z leve, da bi ta spet dobila oblast, kar je takrat uspelo. Ostro kritični pa so v IPI do Nove24TV, ki bi naj bila sporno financirana iz Madžarske, kar je znano stališče levice v Sloveniji, ki je v času prejšnje vlade poskušala onemogočiti domače financiranje tega medija.

Tako so objavo IPI povzeli na DNS, tudi to objavljam v celoti:

“Novinarji v Sloveniji se že več mesecev na spletu spopadajo z žalitvami in blatenjem brez primere, z izbruhom COVID-19 pa se je odprla nova fronta.

Med pandemijo koronavirusa je Državni zbor RS 13. marca 2020 potrdil [novo vlado](#), ki jo je sestavila koalicija pod vodstvom predsednika vlade Janeza Janše, predsednika Slovenske demokratske stranke (SDS) in zaveznika populističnega madžarskega premierja Viktorja Orbana.

Že v [izjavi](#) 12. februarja je Društvo novinarjev Slovenije (DNS) opozorilo na porast napadov na novinarje na spletu s strani podpornikov Janeza Janše in medijev, ki so blizu SDS, v tednih preden so stranke sestavile novo koalicijo. Napadi so obsegali vse od žalitev in groženj z nasiljem na družbenih medijih do prispevkov na propagandnih spletnih straneh, ki so diskreditirali delo kritičnih novinarjev.

»Napadi v zadnjih nekaj tednih ne pojenjajo, čeprav smo pričakovali, da jih bo v trenutni situaciji, v kateri so novinarji ključni za obveščanje javnosti, manj,« je za IPI po telefonu dejala generalna sekretarka DNS Špela Stare. »Svoje napade na novinarje opravičujejo z virusom. Sporočajo, da ne bi smeli biti kritični oziroma postavljati vprašanj, saj smo v krizi.«

Na svojem uradnem profilu na Twitterju je predsednik vlade Janez Janša napadel novinarje RTV Slovenija, ki so poročali o nedavno napovedanem [zvišanju plač](#) najvišjih predstavnikov vlade in njihovih pomočnikov.

[Janez Janša✓@JJansaSDS](#)

Ne širite laži, [@InfoTVSLO](#) Plačujemo vas za to, da v teh časih informirate, ne pa zavajate javnost. Očitno je vas preveč in ste predobro plačani. [@RTV_Slovenija](#)
<https://twitter.com/InfoTVSLO/status/1241057437890818049> ...TVSL
[Oinfo@InfoTVSLO](#)Številne kritike na odločitev vlade, da ministrom in državnim sekretarjem zviša plače. Ostro so se odzvali tudi v sindikatu #Mladiplus.7058:50 PM – Mar 20, 2020Twitter Ads info and privacy409 people are talking about

[this](#)

V minulem tednu, 15. marca, je novinar Blaž Zgaga IPI obvestil, da ga je [blatil](#) tednik, ki je blizu trenutni vladi, zaradi [zahteve za dostop do informacij javnega značaja](#) glede strukture zdaj že ukinjenega Kriznega štaba RS, ki ga je vlada ustanovila za obvladovanje epidemije koronavirusa. Avtor omenjenega prispevka se je spraševal, ali je Zgaga želel ovirati slovensko vlado pri spopadanju z novim koronavirusom.

Zaskrbljujoč trend

Skokovit porast spletnih napadov na slovenske novinarje se je začel že konec januarja 2020, ko je [odstop](#) tedanje vlade sprožil politično krizo.

»Nadlegovanje novinarjev na Twitterju je šlo čez vse meje, še posebej v zadnjem mesecu,« je dejala Špela Stare.

Vendar novinarji o tem večinoma ne želijo spregovoriti na glas. Prepoznaven/a slovenski/a novinar/ka je pristal/a na telefonski pogovor z IPI pod pogojem anonimnosti. »Vse novinarje, ki so javno spregovorili o tem, so vedno bolj napadali. Debata tako ne teče o določeni težavi, ampak o osebi [novinarju] – zato želim ostati anonim/a,« je dejal/a novinar/ka.

Pravi, da je zaradi takšnih napadov skrb za varnost postala resnična: »Počutil/a sem se fizično ogrožen/a, saj ti tviti nenazadnje tvorijo javno mnenje in lahko izzovejo reakcijo nestabilnega človeka – ne veš, kaj se lahko zgodi.«

Spletni napadi novinarjev ne prizadenejo le na osebni ravni,

hromijo tudi delo novinarjev. »Nevarno je, saj svojega dela ne moreš opravljati brez zadržkov. Poskušaš, vendar si nenehno pod pritiskom zaradi sistematičnih napadov na tvoje delo in osebo,« je ocenil/a novinar/ka.

»To vpliva na nas vse. Nenehno se zavedaš, da bi se lahko zgodilo kaj slabega, ko vprašanja postavljaš pomembnim politikom in da bodo tvoja vprašanja takoj pod drobnogledom. Zaradi tega se podzavestno omejuješ, četudi se nočeš,« je zaključil/a.

Madžarska naveza

Kot je pojasnila Špela Stare, del spletnih napadov na novinarje sprožajo sramotilne objave v medijih, ki so ideološko blizu SDS.

Poročilo slovenskega preiskovalnega medija Pod črto, ki povzema leto trajajočo raziskavo več slovenskih novinarjev, razkriva, da številne medije financirajo madžarska medijska podjetja, tesno povezana s stranko Viktorja Órbana FIDESZ, ki je v zadnjih 10 letih postopoma razkrajala medijsko svobodo na Madžarskem, zdaj pa razmišlja o spremembah, s katerimi bi uvedla zaporno kazen za novinarje in druge osebe, ki objavljajo »lažne informacije«.

Kot so zapisali v poročilu, SDS svojo medijsko mrežo gradi že več kot 20 let. »Leta 2015 pa je Janez Janša napovedal, da bo v Sloveniji kmalu nastala nova medijska skupina,« je za IPI povedal Lenart J. Kučić, avtor poročila.

Poleti leta 2015 je bila postavljena Nova24TV, medijska skupina, ki vključuje televizijsko postajo, radio in novičarski spletni portal. Podjetje je na začetku financiralo 70 deležnikov, med katerimi so bili člani

SDS in 14 od 21 poslancev, ki so v parlamentu takrat zastopali stranko.

»Začetni ustanovitelji so zbrali le okrog 100.000 evrov. Lastniki novega podjetja so nato poskusili zbrati več denarja s prvo javno ponudbo delnic. Pričakovali so, da bodo zbrali tri milijone evrov, vendar je bil končni izkupiček približno milijon evrov. Po pričevanju mojih virov so imeli veliko težav, ker so izjemno podcenili stroške delovanja televizijske postaje. Potrebovali so več denarja in so investitorje začeli iskati v tujini,« je dejal Kučić.

»Z uradnimi dokumenti smo lahko praktično dokazali, da so v letih 2016 in 2017 tri madžarska medijska podjetja [Ridikül, Modern Media Group in Ripost] vložila med 2 in 2,5 milijona evrov v medijsko mrežo, povezano s SDS,« je zaključil Kučić.

Vsa tri podjetja so tesno povezana s stranko FIDESZ. Modern Media Group in Ripost npr. pripadata skladu KESMA, ki je bil ustanovljen leta 2018 z namenom združevanja provladnih medijev na Madžarskem. Sklad je pod [dejanskim nadzorom stranke FIDESZ](#).

IPI ostaja pozoren

»IPI z zaskrbljenostjo opazuje čedalje bolj toksično okolje, v katerem delujejo novinarji v Sloveniji,« je dejal vodja zagovorništva in programov za Evropo pri IPI Oliver Money-Kyrle. »V trenutnem izrednem stanju je nujno, da lahko novinarji svoje delo opravljajo svobodno in brez strahu, da bi lahko zagotovili prosti tok informacij do javnosti.«

»IPI poziva slovensko vlado, naj poskrbi za varnost novinarjev, tako na spletu kot na sploh, in tako zaščiti pravico javnosti do neodvisnih informacij. IPI bo

sistematično nadziral napade na svobodo medijev in kakršnekoli druge omejitve za delo novinarjev v tem izrednem času,« je dodal Money-Kyrle.

Prevedeno iz [angleščine](#).